# Jordbruksutskottets betänkande 1986/87:13

## om vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område (prop. 1986/87:65)

JoU
1986/87:13

## Propositionen

I proposition 1986/87:65 har regeringen (jordbruksdepartementet) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad i propositionen förordats om vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område,

2. medge att kostnaderna för åtgärderna får bestridas från förslagsanslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område under nionde huvudtiteln.

I propositionen läggs fram förslag om prisregleringen på jordbruksprodukter för tiden efter den 17 november 1986. Förslaget innebär bl. a. att det förslag till prisjusteringar som lämnats av statens jordbruksnämnd med anledning av överenskommelsen med Lantbrukarnas förhandlingsdelegation och jordbruksnämndens konsumentdelegation inte träder i kraft förrän den 1 juli 1987.

Jordbruket tillförs 555 milj. kr. för perioden den 17 november 1986–den 30 juni 1987. Medlen betalas över statsbudgeten. Därav skall 250 milj. kr. användas för att amortera det s. k. historiska underskottet i spannmålsregleringen. Samtidigt skall inga prishöjningar på prisreglerade jordbruksprodukter ske förrän den 1 juli 1987.

## Motioner

Motion 1986/87:Jo113 av Arne Andersson i Ljung m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att tillföra anslaget Prisreglerande åtgärder 250 000 000 kr. för budgetåret 1986/87 samt att i övrigt avslå propositionen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om kompensation till jordbruket för uteblivna prishöjningar.

Motion 1986/87:Jo114 av Lars Ernestam m. fl. (fp) vari yrkas att riksdagen med ändring av regeringens förslag beslutar att från förslagsanslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område endast medge att 250 milj. kr. tas i anspråk för att täcka det s. k. historiska underskottet i spannmålsregleringen.



1 *Riksdagen 1986/87. 16 saml. Nr 13*

Riksdagen beslutade våren 1986 om reglering av priserna på jordbruksprodukter, m. m. för tiden den 1 juli 1986–den 30 juni 1987. (Prop. 1985/86:166, JoU 24, rskr. 344).

Riksdagens beslut innebar bl. a. att regleringsåret 1986/87 skulle delas in i två perioder, nämligen den 1 juli 1986–den 16 november 1986 och den 17 november 1986–den 30 juni 1987. De reglerade priserna skulle hållas oförändrade under den första perioden. Överläggningar om kostnadskompensation och inkomstföljsamhet genom prisändringar från den 17 november 1986 skulle tas upp under hösten 1986. Det skulle ankomma på regeringen att besluta om de pris- och avgiftsändringar m. m. som då kunde bli aktuella.

I skrivelse den 3 november 1986 har statens jordbruksnämnd efter överläggningar och i samförstånd med Lantbrukarnas förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation lagt fram förslag om prisreglerande åtgärder på jordbrukets område fr. o. m. den 17 november 1986. Förslaget innebär bl. a. att jordbruket och viss förädlingsindustri tillerkänns ett belopp av 474 milj. kr. per år räknat.

Efter överläggningar mellan företrädare för regeringen och för jordbruksnäringen träffades den 10 november 1986, under förutsättning av vederbörliga beslut av regeringen och riksdagen, en överenskommelse med bl. a. följande innebörd.

De justeringar av prisnivån som skulle ske den 17 november 1986 skjuts i princip fram till den 1 juli 1987. Jordbruket och viss förädlingsindustri tillförs av medel över statsbudgeten ett engångsbelopp för tiden den 17 november 1986–den 30 juni 1987 av 555 milj. kr. Av det sålunda tillförda beloppet skall 250 milj. kr. användas för amortering av det s. k. historiska underskottet i spannmålsregleringen. Återstående del av underskottet inkl. räntekostnader skall jordbruket reglera inom ramen för den amorteringstid som regeringen redan angett. Härigenom är frågan om det historiska underskottet slutgiltigt reglerad.

I motion Jo113 av Arne Andersson i Ljung m. fl. (m) kritiseras regeringsförslaget i den del som gäller ersättning till jordbruket och viss förädlingsindustri för uteblivna prisjusteringar under tiden 17 november 1986–30 juni 1987. Motionärerna anser det uppenbart att syftet med förslaget är att hålla inflationen nere genom att prishöjningen skjuts framåt i tiden. Höjningen av livsmedelspriserna måste dock betalas på ett eller annat sätt. Fram till den 1 juli 1987 betalas de enligt regeringens förslag indirekt över skatten och efter detta datum direkt över priserna. Det naturliga vore enligt motionen att hela matkostnaden betalas över priserna. Eftersom jordbrukarna skall erhålla ytterligare kostnadskompensation den 1 juli nästa år drabbas konsumenten av två prishöjningar samtidigt.

I motionen yrkas dessutom ett tillkännagivande till regeringen att jordbruksprisema bör justeras den 1 januari 1987 och att utebliven kompensation för tiden från 17 november till årets slut skall utgå vid nästa tillfälle för kostnadskompensation, dvs. den 1 juli 1987.

Även i motion Jo114 av Lars Ernestam m. fl. (fp) kritiseras förslaget om kompensation till jordbruket m. fl. med motiveringen att regeringen med denna metod endast skjuter inflationsproblemet framför sig. Enligt motionen kan den aktuella uppgörelsen inte accepteras enär den skadar svensk samhällsekonomi.

I båda motionerna framhålls att man accepterar förslaget i den del som gäller det s. k. historiska underskottet i spännmålsregleringen.

Utskottet vill understryka att det aktuella regeringsförslaget bygger på en överenskommelse mellan regeringen och jordbruksnäringen. Utskottet delar jordbruksministerns bedömning att överenskommelsen får ses som ett väsentligt bidrag i strävandena att stabilisera samhällsekonomin och att den är av stort värde både för konsumenterna och jordbruket. En del hittills olösta frågor på jordbrukets område har härigenom klarats ut, vilket ger goda förutsättningar för att angripa viktiga framtidsfrågor såsom överskottsproblematiken och den därmed sammanhängande frågan om en nödvändig anpassning av jordbruksproduktionen. Utskottet tillstyrker med det anförda regeringens förslag i dess helhet och avstyrker motionerna Jo113 och Jo114.

## Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1986/87:Jo113 och 1986/87:Jo114 i motsvarande del godkänner vad i propositionen förordats om vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område,
2. att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1986/87:Jo113 och 1986/87:Jo114 i motsvarande del medger att kostnaderna för åtgärderna får bestridas från förslagsanslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område under nionde huvudtiteln.

Stockholm den 2 december 1986

På jordbruksutskottets vägnar

*Karl Erik Olsson*

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Håkan Strömberg (s), Grethe Lundblad (s), Ove Karlsson (s), Sven Eric Lorentzon (m), Jan Fransson (s), Kerstin Gellerman (fp), Jens Eriksson (m), Åke Selberg (s), Lennart Brunander (c), Jan Jennehag (vpk), Kaj Larsson (s), Ivar Virgin (m), Bengt Rosén (fp) och Jarl Lander (s).

## Reservation

Sven Eric Lorentzon (m), Kerstin Gellerman (fp), Jens Eriksson (m), Ivar Virgin (m) och Bengt Rosén (fp) anser att utskottets yttrande fr. o. m. det avsnitt på s. 3 som börjar "Utskottet vill" och utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna anser utskottet det av samhällsekonomiska och andra skäl olämpligt att tillskjuta budgetmedel – utöver redan anvisat belopp för livsmedelssubventioner – för uteblivna prishöjningar på livsmedel. Enligt riksdagens beslut våren 1986 (prop. 1985/86:166, JoU 24, rskr. 344) skulle jordbruket efter särskilda överläggningar kompenseras genom prisändringar för perioden den 17 november 1986 – den 30 juni 1987. Någon saklig anledning att nu frångå detta beslut finns enligt utskottets mening inte. Utskottet ansluter sig således till motionärernas yrkande att den aktuella uppgörelsen inte bör godkännas såvitt avser vissa prisreglerande åtgärder för den angivna perioden. Som framhållits i motion Jo113 bör priserna justeras den 1 januari 1987 och jordbruket kompenseras för uteblivna prishöjningar under perioden den 17 november till årets slut i samband med de överläggningar som avser perioden från och med den 1 juli 1987.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i den del som avser det s. k. historiska underskottet i spannmålsregleringskassan.

## Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med anledning av regeringens förslag och motionerna 1986/87:Jo113 och 1986/87:Jo114 i motsvarande del godkänner vad utskottet anfört om vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område,
2. att riksdagen med anledning av regeringens förslag och motionerna 1986/87:Jo113 och 1986/87:Jo114 i motsvarande del medger att kostnaderna för amortering av det s. k. historiska underskottet i spannmålsregleringen får bestridas från förslagsanslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område under nionde huvudtiteln.

gotab Stockholm 1986 11867